

“ΜΙΜΗΣΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ”.
ΙΣΤΟΡΙΑ, ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ
ΣΤΟ ΝΟΡΜΑΝΔΙΚΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ (11^{ΟΣ}-12^{ΟΣ} ΑΙ.)

Ιωάννης Χατζάκης, Πηνελόπη Μουγκογιάννη

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ - ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ιωάννης Χατζάκης: 1. Το ιστορικό πλαίσιο και η ιδεολογική ταυτότητα του νορμανδικού βασιλείου. 3. Ο “βυζαντινισμός” των Νορμανδών στο πεδίο του δικαίου.

Περίληψη

Στη σχετικά σύντομη διάρκεια ζωής του το νορμανδικό βασίλειο της Ιταλίας γνώρισε μία πρωτοφανή ακμή. Οι διαφορετικές πολιτισμικές παραδόσεις του πληθυσμού δεν υπήρξαν σημεία αλληλοαναίρεσης, αλλά στα πλαίσια μίας αρμονικής συνύπαρξης, κατάφεραν να συγκροτήσουν ένα νέο πολιτισμό υψηλών προδιαγραφών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η βυζαντινή κοσμοθεωρία και τέχνη, έχοντας ισχυρά πληθυσμιακά ερείσματα στο Βασίλειο, επιλέγεται συνειδητά από τους Νορμανδούς ηγεμόνες, στα πλαίσια της νομιμοποίησης της εξουσίας τους και τεκμηρίωσης των βλέψεών τους προς τα ανατολικά. Η προσπάθειά τους να ταυτιστούν με τον βυζαντινό αυτοκράτορα και εν τέλει να τον υποκαταστήσουν, εκδηλώνεται μ’ ένα ευρύτατο φάσμα ενεργειών που ξεκινάει από την εκούσια απώλεια των οικείων παραδόσεων και την υιοθέτηση μίας πολύπλοκης αυλικής τελετουργίας και φτάνει μέχρι και την ιδεοληπτική πρόσληψη της ίδιας θέσης του αυτοκράτορα στην εσωτερική πολιτειακή οργάνωση. Κρίνοντας το λοιπόν από τα δείγματα που έδωσε στον ένα περίπου αιώνα της ζωής του, οι σύγχρονοι ιστορικοί συμφωνούν ότι το Regnum Siciliae et Italiae αποτέλεσε μία πύλη μέσω της οποίας ο δυτικός κόσμος βρέθηκε σε άμεση επαφή με το βυζαντινό πολιτισμό, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο τις κατάλληλες προϋποθέσεις γι’ αυτό που θα ονομαστεί «αναγέννηση του 12ου αιώνα». Η εικόνα του Ρογήρου ΙΙ και των διαδόχων του διαφέρει ουσιαστικά από τους σύγχρονούς τους ευρωπαίους ηγεμόνες, αφού το σύστημα που εδραίωσαν εξέφραζε μία ιδιαίτερα προοδευτική πολιτική αντίληψη για την εποχή και επηρέασε αποφασιστικά τις δυτικές κρατικές δομές, θέτοντας νέες βάσεις στην οικονομική και πολιτική ζωή και οριοθετώντας εκ νέου τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Βιογραφικό

Ο Ιωάννης Χατζάκης γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης το 1966. Έχει πραγματοποιήσει νομικές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό και

υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή στη Νομική Σχολή Αθηνών με θέμα την «Υπεξουσιότητα στο Βυζαντινό δίκαιο». Από το 2004 υπηρετεί στο Κέντρο Ερεύνες της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου της Ακαδημίας Αθηνών, σήμερα στη θέση του Διευθυντή Ερευνών (Α΄ Βαθμίδα), ενώ για 15 χρόνια δίδαξε στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο στη Θεματική Ενότητα «Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Ελλάδα Ι: Από την Αρχαιότητα έως και τα Μεταβυζαντινά Χρόνια». Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται αφενός στο δίκαιο των περιοχών της βυζαντινής αυτοκρατορίας, οι οποίες μετά την Δ' Σταυροφορία πέρασαν στην κυριαρχία δυτικών δυνάμεων (βενετοκρατούμενη Κρήτη, Δουκάτο του Αρχιπελάγους κ.α.), αφετέρου δε στις επιδράσεις του βυζαντινού δικαίου στη νομική πραγματικότητα της μεσαιωνικής Ιταλίας.

Πηνελόπη Μουγκογιάννη: 2. Η οικειοποίηση της βυζαντινής τέχνης από τους Νορμανδούς της Σικελίας.

Περίληψη

Η τέχνη των Νορμανδών της Ιταλίας διαμορφώθηκε κυρίως από το συνδυασμό των τριών κυρίαρχων πολιτιστικών παραδόσεων που ήδη είχαν αναπτυχθεί στο πολυπολιτισμικό περιβάλλον της Νότιας Ιταλίας και της Σικελίας: της βυζαντινής, της λογγοβαρδικής και της ισλαμικής. Οι παραδόσεις αυτές δεν αποτέλεσαν απλώς δάνεια και επιρροές για την καλλιτεχνική δημιουργία, αντιθέτως οι Νορμανδοί τις οικειοποιήθηκαν τόσο για να ενσωματώσουν τους διαφορετικούς πληθυσμούς που διοικούσαν, όσο και για να δημιουργήσουν μία κοινή ιδεολογία και ταυτότητα για το κράτος τους. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η οικειοποίηση της βυζαντινής τέχνης αποτέλεσε για τους Νορμανδούς την κύρια έκφραση όχι μόνο του θαυμασμού τους αλλά και του ανταγωνισμού τους προς την Κωνσταντινούπολη και ένα από τα μέσα διεκδίκησης μιας ισότιμης θέσης ανάμεσα στο βυζαντινό και το δυτικό κόσμο.

Βιογραφικό

Η Πηνελόπη Μουγκογιάννη είναι αρχαιολόγος με ειδίκευση στη βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη. Έχει εκπονήσει τη διδακτορική της διατριβή στο τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα «Η βυζαντινή Νότια Ιταλία (876-1071). Τέχνη, λατρεία, και ιδεολογία στα δυτικά σύνορα της αυτοκρατορίας». Έχει κάνει διεθνείς δημοσιεύσεις για τη βυζαντινή και νορμανδική Νότια Ιταλία και έχει εργαστεί στο Μουσείο Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην Αρχαιολογική Υπηρεσία και στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.